

Ai, meidän pentuko näyttelyyn?

teksti ja Kuvitus- Anne Eriksson

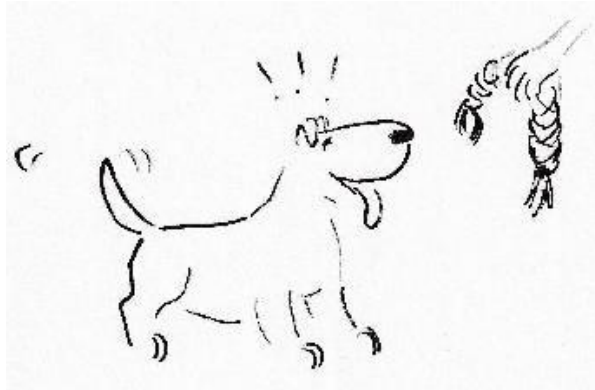
Koiranpentua hankittaessa tulee harvoin mieleen, että sitä voisi myöhemmin vaikka näyttelyttää.

Joskus kasvattajat toivovat koiraa käytettävän näyttelyssä saadakseen tietää, millainen siitä pienestä lylleröstä sitten myöhemmin tulikaan. Ja onhan itsellekin kiva tietää, "minkälainen meidän koira on ihan ulkomuototuomarin näkökulmasta".

Mutta miten siihen tulevaisuudessa kangastelemaan näyttelyyn pitäisi alkaa valmistautua? Koiran valmentaminen näyttelyyn voidaan aloittaa jo aivan "vauvaikäisestä", juuri uuteen kotiin tulleesta pennusta. Samalla kun opetellaan elämisen sääntöjä uudessa laumassa eli uusien omistajien kanssa, voidaan pienillä nikseillä päivittäin opettaa pennulle tulevaisuudessa tarvittavia oppeja.

Kun pennun kanssa leikitään - olipa leikkikalua mikä hyvänsä — sitä voidaan opettaa odottamaan lelun saamista seisottamalla sitä muutamia sekunteja kerrallaan. Kun se seisahtuu hetkeksi kaiken hyppimisen ja riekkumisen jälkeen, lelu annetaan sille. Näin pentu pikkuhiljaa oppii, että lopettaessaan liikkumisen ja tuijottaessaan tiukasti se saa kuin saakin palkionsa. Täytyy kuitenkin välttää liian pitkää odotuttamista, ettei pennun mielenkiinto herpaannu. Kun paikoillaan seisominen on jo muutaman kerran onnistunut, seisottamiseen voidaan alkaa yhdistää sana.

Aina, kun pentu seisahtuu, sanotaan vaikkapa "seiso" tai "katso". Tätä valittua sanaa tulisi sitten jatkossa käyttää ainoastaan tässä tarkoituksessa.

Seuraava etappi on saada pentu seuraamaan kättä, joka kuljettaa sille mieluista tavaraa. Alussa pentu toki hermostuu ja hyppii, puree, haukkuu ja tekee kaikkensa saadakseen tavarat, mutta jo hetken harjoittelun jälkeen se oivaltaa, mistä on kyse. Kesken leikin tiimellyksen omistaja ottaa kylmän rauhallisesti lelun mukaansa ja kävelee vaikka huoneen päästä päähän. Pentu seuraa leluun automaattisesti, ja kun sen "pinna" kestä seurata jo hyppimättä ja komentamatta, taas lyhyt seisottaminen, sana. ja lelu suuhun! VOITTO !

Näin luodaan ja vahvistetaan koiran kontaktia omistajaan, mikä on ensisijaisen tärkeää tulevaisuuden koitoksia ajatellen. Kummastakin edellä kuvatusta opista on hyötyä myös koiran mahdollisessa myöhemmässä tottelevaisuuskoulutuksessa.

Kun pentu on mieltänyt ja ymmärtänyt, mitä nämä pari kikkaa siitä vaativat, harjoitukset tulee siirtää myös päivittäisen ulkoilun piiriin. Ulkona pennun mielenkiinto on kiinnittynyt kaikkeen muuhun kuin siihen leluun tai makupalaan, joka sisätiloissa oli maailman tärkein juttu. Kun ensin energia on purettu, otetaan pari seiso/seuraa-liikettä. Jos pennun mielenkiinto alussa onkin ohi ajavassa autossa tai vastaan tulevassa polkupyörässä, se kyllä jossain vaiheessa muistaa, mistä on kyse, ja seistä nököttää ja seuraa edes muutaman kymmenen sekuntia toivotulla tavalla. Aivan pienen pennun kanssa harjoiteltaessa täytyy varoa liiallista opettamista, niin että se jaksaa säilyttää mielenkiintonsa eikä kyllästy.

Omistajan mielikuvituksella ei saa olla rajoja, kun etsitään pennun kanssa maailman mielisintä asiaa - lelua tai herkkua.

Samantekevää, onko se solmuun laitettu vanha sukka, pallo, tyhjä kukkapurkki tai kenties pahvinpala, kunhan se on "se juttu", vastustamattoman mielenkiintoinen, ja säilyttää pennun mielenkiinnon koko opetuksen ajan. Omistajan tehtävänä on saada itsestään ja vieheestään niin kiinnostava, että muu maailma unohtuu hetkeksi pennun mielestä. Lelu tai herkku, jonka avulla näyttelyharjoittelua opetellaan, ei saa olla jokapäiväinen saatava.

"Erikoisylläri" otetaan leikkiin mukaan vain silloin, kun harjoitellaan. Ajattele, miten hämmästyneet ilme leviää pennun naamalle, kun se kesken ulkoilun huomaa, että erikoislelu/herkkukin on päässyt ulos! Ja taas, "seiso!" -ja palkitse.

Näin kontaktin luominen vieheellä edistyy. Kun ulkoilet pennun kanssa vastaanne tulee päivittäin varmasti kymmeniä pentuusi ihastuneita ihmisiä. Muiden ihmisten ihastellessa ja silittäessä pentuasi voit samalla pyytää häntä katsomaan sen pikkuriikkisiä neulanteräviä hampaita. Lelu käteen, pennun huomio siihen, ja vieras kontilleen tutkimaan pennun hammaskalustoa. Hampaita tulisi tutkia päivittäin, ja sitä tulisi tehdä niin omistajan kuin vieraidenkin. Alussa useimmat koirat kiukuttelevat ja pyristelevät pois, mutta ajan myötä ne myöntyvät suun tutkimiseen - varsinkin, jos siitä hyvästä saa jälkeensä palkinnon. Taskussasi voisi olla vaikka

kuivamuonanappuloita. joilla vieras palkitsee pennun hampaiden tutkimisen jälkeen. Näin pentu oppii luottamaan myös vieraan kosketukseen ja mieltää hammastutkimuksen maistuvan hyvälle jälkeensä.

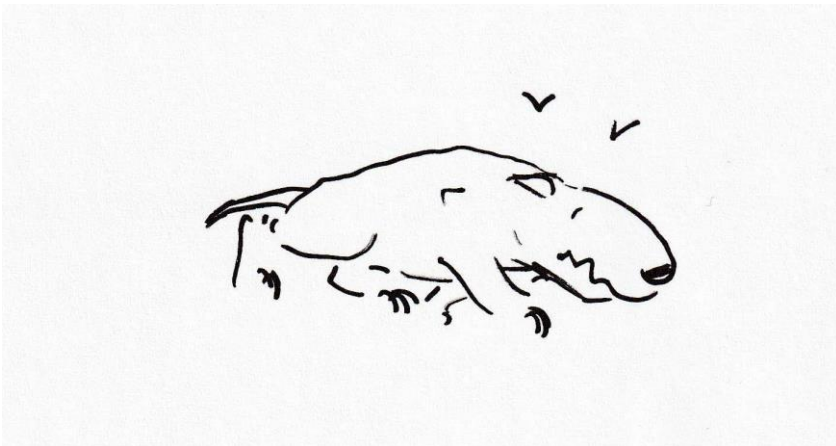
Osa 2

No niin, onko kotiläksyt tehty ja koira totutettu siihen, että se sallii vieraan, vaikka satunnaisen lenkkipolulla vastaantulijan, katsoa sen suuhun ja tarkastaa hampaat? Toivottavasti, sillä oletettavasti koirasi on jo saavuttamassa "vauvakauden" jälkeen nuoren aikuisen roolin ja itsenäistyminen on alkanut hurjaa vauhtia.

Hyppytuntejakin tarvitaan

Näyttelyharjoitteluinnostuksen ajoittainen herpaantuminen niin omistajalta kuin opetettavaltakin on normaalia. Ei siis pidä suivaantua koiraan, jos aiemmin loistavasti toiminut kontakti ei pelaakaan yhtäkkiä ja koira vähät valittaa ennen niin kiinnostavasta vieheestä tai harjoituksissa saatavista herkkupaloista.

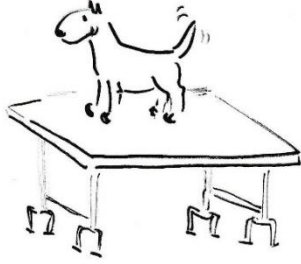
Myös koiralle täytyy suoda hieman hyppytunteja koulutuksessa. Ei ole mitään syytä väkisin ja väsyttämällä saada sitä seisomaan tarvittavaa hetkeä tai seurattua sitä, mikäli yhteinen sävel on hetken aikaa hukassa. Jos harjoittelusta tulee pentuiässä pakkopullaa, se kostaatuu myöhemmin kehään mentäessä.

Päätään riiputtaen kulkeva masentuneen näköinen koira tuskin saa parhaita mahdollisia pisteitä arvostelevalta tuomarilta. Siis: Jos koira väsynyt, on koulutus ja harjoittelu laitettava hetkeksi aikaa jäihin.

Nosta koira pöydälle

Pieniä rotuja arvostellaan usein pöydällä, ja on tärkeää, että ne siihen myös harjoitetaan. Monet koirat ovat saaneet ainoan kokemuksensa pöydällä olosta eläinlääkärin vastaan-otolla, eikä se aina ole ollut kovin mukava.

HARJOITTELU TUOTTAU TULOSTA!

Koira, jota ei ole totutettu pöydällä käsittelyyn, voi vastustaa hurjastikin jo pöydällä oloa - saati sitten tilannetta, jossa sen tulisi antaa tuiki tuntemattoman ihmisen lähestyä ja tutkia itseään. Pöydällä käsittelyä on syytä harjoitella usein ja koiralle tulee tehdä selväksi, ettei sellainen ole millään muotoa suotavaa. Pöydällä olevaa koira tulee käsitellä myös "isoilla ja painavilla kasilla" eli koko käden

alueella ja näin valittaa sille tunne turvallisesta järkähtämättömyydestä. Hipsuttamalla ja heikkoja otteita käyttäen voi jättää koiralle tunteen epävarmasta käsittelystä epävarmalla alustalla – eli pöydällä.

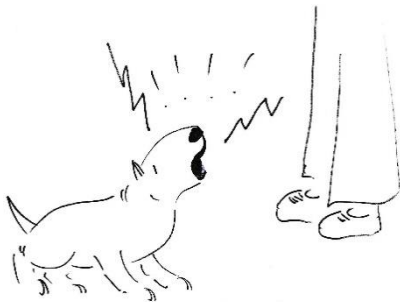
Missään tapauksessa koira ei koskaan saa päästää putoamaan pöydältä. Sen ei liioin saa antaa koskaan hypätä itse alas, sillä loukkaantumiskahva on huomattava. Käsittely on syytä rajoittaa kotona vain yhdellä pöydällä tapahtuvaksi; mieluiten ei keittiön pöydällä, ettei jonain päivänä huomaa sen istuvan kahvipöydässä muina miehinä sokerikippo tyhjänä edessään.

Kun käskettävä ryhtyy käskijäksi

Kun hetken kateissa ollut harjoitusvire alkaa palata, niin voi sitä riemua, kun kadoksissa ollut solmulelu tai kourallinen vanhoja kunnan herkkunappuloita taas löytyy.

Nuoren koiran kanssa harjoittelu - oli se sitten perustotelevaisuutta tai näyttelyharjoittelua - tuo esiin yllättäviä uusia asioita.

Se saattaa entisen touhottamisen sijaan aloittaa esimerkiksi käskemisen itse. Haukkumalla, hyppimällä, ehkä joskus hieman housunpuntista maistamalla se yrittääkin itse nopeuttaa toimintojasi. Talloin ei ole mitään syytä hermostua sen oma-aloitteisuuteen, vaan kääntää

tämäkin omaksi voitoksi. Kun koira hyppää esittäjänsä vasten, hyvä keino on kääntyä kannoilla ympäri niin, että maahan takaisin pudotessaan se jaa ihmettelemään, minne herkkuja pidelleet kädet katosivat.

Aikaa myöden se oppii, ettei kannata paljon hypähdellä, koska herkkujen saaminen vaikeutuu ja hidastuu entisestään.

Haukkuminen on tässä kohtaa koiralta käskemistä. Kärsimättömänä se saattaa haukkua louskuttaa, ja voipa haukun sekaan sekoittaa jonkinlaista murinan yrittämistäkin. Tässä tilanteessa sittä saa palkita. Jos se saa vieheen tai herkkupalan, se voi luulla saaneensa palkinnon konsertistaan, ja seuraavalla kerralla se ehkä esittää kovaäänisemmän aarian kuin uskotkaan.

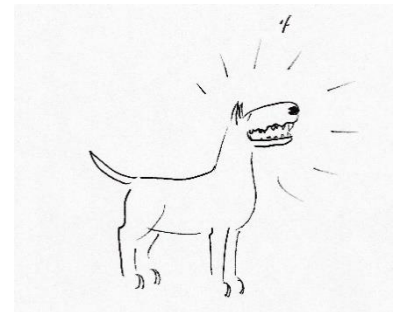
Haukun laannuttua voit heittää sille muka puolihuolimattomasti makupalan kädestäsi maahan, niin että se näkee, minne herkku tippuu.

Näin harjoitat sen tarkkaavaisuutta, ja se oppii taas lisää odottamisen taitoa. Tätä makupalojen "huolimattonta tiputtelua" voi harjoitella silloin tällöin mitä ihmeellisimmissä yhteyksissä. Koiran kontaktiherkkyys kasvaa, ja se alkaa ounastella, että höveli omistaja voi tiputella itse asiassa milloin vain maahan herkkupaloja. Se alkaa tarkastella silloin talloin, tippuisiko ehkä taas jotain. Jotta mielenkiinto tässäkin asiassa säilyisi, pudota silloin talloin sen nähden jotain sille tai tarjoa suoraan kädestäsi.

Kontakteja hälinän keskellä

Vaikka ajatus voi tuntua hölmöltä, harjoittele koiran kanssa myös paikoissa, joissa on häiriötekijöitä. Jos joku ohikulkija tulee ihmettelemään touhujanne käytä tilaisuutta hyväksesi ja kerro, mistä on kyse. Pyydä häntä samalla vaikkapa tarkastamaan koirasi purenta. Ei ole mitään järkeä harjoitella autiolla jalkapallokentällä tai parkkihallissa kahdestaan koiran kanssa. Parhaita harjoittelupaikkoja ja -tilanteita ovat vaikkapa kirjastomatka, ihmisvilinä kadulla neljän ruuhkassa, ystävän tapaaminen laivarannassa tai syntymäpäivä juhlaa riehakkaine vierasjoukkoineen. Kaiken hälyn keskellä on hyvä harjoitella tiiviin kontaktin luomista.

Koiranäyttelyssä häiriötekijöitä on monenlaisia: kuulutuksia särisevistä kovaäänisistä, toisten koirien tauotonta haukunnaa, näyttelyhäkkien rämähtelyä, autojen pärinää ja ties mitä.

Koira, jota on harjoitettu hälinän ja ihmispaljouden keskellä, ei joudu hämmennyksiin äänistä, vaan käyttäytyy näyttelyssä hyvinkin luontevasti ja varmasti. Tässä taas pieniä vinkkejä kotiläksyksi sinulle ja koirallesi. Ensi numerossa jatkamme ja silloin onkin jo vuorossa ensimmäinen näyttelyharjoittelu koirakerhon kouluttajan pasteeraillessa tuomarina.

Osa 3

Jaa - tänään on sitten ensimmäiset treenit, joissa käydään läpi kaikki *aiemmin* harjoitellut ja opetellut näyttelykehän koukerot.

Ensivaikutelma

Ensivaikutelma - se hetki, kun astut koirasi kanssa kehään on tilanne, johon kannattaa satsata. On aivan eri asia, ryntääkö kehään omistaja kiihkeästi vetävän koiransa kanssa vai seuraako koira kehään astuttaessa tyylikkäästi esittäjäänsä.

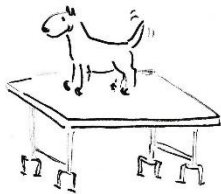

Arvosteleva tuomari seisoo kehässä silmä tarkkana ja katsoo arvioiden kehään tuotavaa koiraa. Siis, kun kehään kutsutaan, kontakti koiraan, ja sekunnin sadasosassa esittäjän on tehtävä itsestään ja kädessään olevasta makupalasta tai lelusta koiralle maailman kiinnostavin asia. Sitten vain kävellään tyylikkäästi kehässä osoitettuun paikkaan. Kontaktin esitettävään koiraan tulisi säilyä pysähdyttäessäkin.

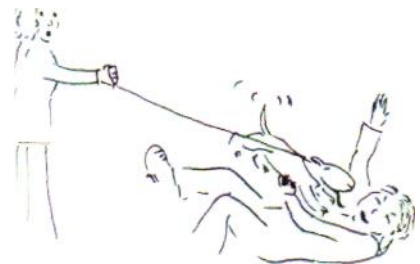
Tässä vaiheessa arvosteleva tuomari luo yleissilmäyksen kehässä oleviin koiriin ennen kuin aloittaa yksittäisarvostelun. Kuvitellaan kuitenkin, että sinun koirasi ikäluokassa ei tällä kertaa ole muita koiria.

Tuomari tutkii

Tuomari kutsuu esitettävää koiraa pöydälle ja aloittaa koiran arvostelun. Tutkimisen ajan koiran tulisi seistä paikoillaan. Koira, joka on totutettu vieraan kosketteluun, ei yleensä tästä häkelly. Nuorten koirien kanssa täytyy kuitenkin olla hieman varuillaan, etteivät ne riemusta

HARJOITTELU TUOTTAÄ TULOSTA!

pompahdellen tervehti arvostelevaa tuomaria kuin ikuisuuden kadoksissa ollutta vanhaa ystäväänsä.

Jos et ole vielä varma siitä, miten koirasi vastaanottaa vieraan, kiristä näyttelyremmistä siten, ettei se tempaistessaankaan pääse hyppimään ylöspäin tai tuomaria vasten.

Hampaat

Nyt sitten katsotaan myös ne hampaat. Myös tässä vaiheessa koiran tulisi seistä hiljaa paikallaan koko tutkimisen ajan. Tuomari katsoo purennan edestä, sivuhampaat ja kulmahampaiden ja leukojen asennon. Toimitus kestää vain muutamia sekunteja. Sen aikana rimpuileminen ja poukkoileminen on ehdottomasti kiellettyä.

Jos tiedät, ettei koirasi seiso sen sekuntiakaan paikallaan hampaita katsottaessa, laita koira jalkojesi väliin niin, että seisot itse hieman polvet "pihdissä" jolloin sen ylöspäin hyppääminen estyy. Toinen vaihtoehto on, että komennat sen istumaan katsomisen ajaksi. Nämä ensiapukeinot voi myöhemmin unohtaa, kun koiralle tulee rutiinia näyttelyihin.

Tuomari käy koiran läpi kirsusta hännänpäähän koiran seisoessa paikallaan.

Uroksen kalleudet

Uroskoiran kivesten tutkiminen voi olla vaikeaa, mikäli koira ei ole tähän tottunut. Joskus näkee kehässä todellista taistoa, kun koetetaan katsoa, ovatko kivekset paikoillaan ja löytyykö niitä kaksi normaalinkokoista kappaletta.

Kivesten tutkimista täytyy muistaa harjoitella muiden tutkimisharjoitusten yhteydessä. Koira tottuu kyllä kaikenlaiseen kopelointiin, kun se huomaa, että tutkivat kädet eivät nipistele, eivätkä aiheuta sille mitään epämiellyttäviä tunteita.

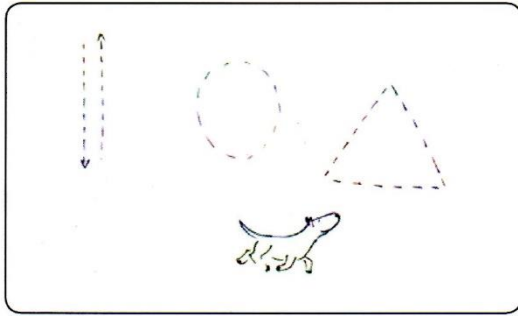

Mikäli koirasi kuitenkin vastustele ja haluaa vain istahtaa kalleuksiensa päälle tutkimisen estämiseksi, tässä vinkki: laita toinen kätesi koiran "pistoolin" alle ja kannattele koira seiso-asennossa.

Liikkeet

Kun tuomari on käynyt koiran rungon läpi, on aika katsoa, miten koira liikkuu. Tuomari kertoo miten liikutte: joko kolmiomaista reittiä, ympäri kehän, edestakaisin tai vaikka kaikkea tätä

vuoron perään. Koiran tulisi seurata ravissa sinun vasemmalla puolellasi.

Kolmiota juoksettaessa kannattaa muistella, miltä näytti kouluajan harppi. Kuljetaan siis selkeitä sivuja ja kulmasta kulmaan.

On tärkeää, ettei esittäjä liikuta koira liian kovalla vauhdilla, koska silloin askel rikkoutuu tai koira alkaa laukata.

Loppuvaikutelma

Kun tuomari siirtyy pöytänsä luo tai taakse antamaan kehäsihteerille kritiikkiä koirastasi, on esitettävän parin aika panna parastaan. Seisota koiraasi tuomariin nähden sivusuunnassa, etujalat symmetrisesti vierekkäin, selkälinja tasaisena, takajalat viistosti taaksepäin ja häntä sievästi siellä, missä kuulukin, joko heiluen tai hiljaa.

Tämä on koirasi arvostelun loppusuora ja olisi hienoa, jos koirasi seistä napottaisi sinua ja kädessäsi olevaa herkkua tai lelua tuijottaen.

Se on siinä sitten. Ja koko hommaan menee vain 3 - 5 minuuttia. Tänä aikana koira on esitettävä tuomarille parhaalla mahdollisella tavalla. Vaikka alussa voi jännittää, hirvittää ja koko homma voi tuntua toivottomalta sähellykseltä, lopussa se kiitos (ja koira) seisoo.

Ensimmäisten näyttelyiden iltana eivät päivällä kehässä koiran kanssa sattuneet kommellukset ehkä vielä naurata, mutta takaan ja alleviivaan, että myöhemmin ne käydään läpi moneen kertaan naurussa suin!